

Όνομα.....

Ημερομηνία.....

Ενότητα 9

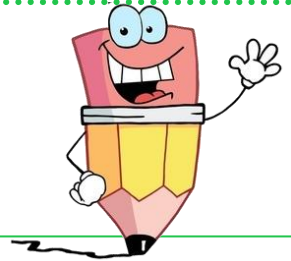
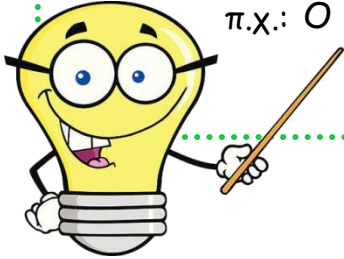
Ανεξάρτητες (Κύριες) και Εξαρτημένες (Δευτερεύουσες) προτάσεις

- Οι προτάσεις ανάλογα με τη σχέση τους προς τις άλλες χωρίζονται σε:
 - ✓ **Ανεξάρτητες (κύριες)**, που έχουν δηλαδή ένα ολοκληρωμένο νόημα και μπορούν να σταθούν μόνες τους στο λόγο.
π.χ.: Θα αγοράσω ένα φόρεμα.
 - ✓ **Εξαρτημένες (δευτερεύουσες)**, που το περιεχόμενό τους αποκτά νόημα σε σχέση με μια άλλη πρόταση και δε στέκονται μόνες τους στο λόγο. Εισάγονται πάντα με κάποιον σύνδεσμο, αντωνυμία, μόριο ή αναφορικό επίρρημα.
π.χ.: ... ότι έφτασα στη δουλειά.
- Οι εξαρτημένες προτάσεις διακρίνονται σε:
 - **Ειδικές** (εισάγονται με: ότι, πως, που)
 - **Βουλητικές** (εισάγονται με: το μόριο να)
 - **Ενδοιαστικές** (εισάγονται με: μη(ν), μήπως)
 - **Πλάγιες Ερωτηματικές** (εισάγονται με: αν, μη(ν), μήπως, μην τυχόν, τι, ποιος, πόσος, πού, πότε, άραγε, τάχα)
 - **Αναφορικές** (εισάγονται με: αναφ. αντ. ο οποίος, όποιος, όσος, ό,τι, οσοσδήποτε, οποιοσδήποτε, οτιδήποτε)
 - **Τελικές** (εισάγονται με: να, για να)
 - **Αιτιολογικές** (εισάγονται με: ότι, πως, που)
 - **Αποτελεσματικές** (εισάγονται με: ώστε, που)
 - **Χρονικές** (εισάγονται με: όταν, σαν, ενώ, καθώς, μόλις, αφού, αφότου, πριν, προτού, ώσπου, ωσότου, όποτε, άμα)
 - **Εναντιωματικές** (εισάγονται με: ενώ, μολονότι, αν και, παρόλο που, και ας, παρ' ότι)
 - **Παραχωρητικές** (εισάγονται με: και αν, και να, που να)
 - **Υποθετικές** (εισάγονται με: αν, εάν, σαν, άμα)
 - **Αναφορικές** (εισάγονται με: αναφ. επιρρ. όπως, όπου, όποτε, όσο, οπουδήποτε, οποτεδήποτε)

- Για τον χωρισμό προτάσεων, πρώτα υπογραμμίζουμε τα ρήματα. Όσα ρήματα υπάρχουν, τόσες είναι και οι προτάσεις. Μετά, ψάχνουμε τουλάχιστον μία κύρια κύρια πρόταση, γιατί χωρίς κύρια, δεν θα υπάρχει ολοκληρωμένο νόημα στον λόγο. Ύστερα, ψάχνουμε λέξεις που εισάγουν δευτερεύουσες, ώστε να βρούμε από πού ξεκινάει η κάθε μία. Έτσι, χωρίζουμε τις κύριες από τις δευτερεύουσες προτάσεις.

π.χ.: $\overbrace{\text{Ο Νίκος απουσιάζει}}^{\text{Κ}}$ $\underbrace{\text{γιατί είναι άρρωστος}}^{\text{Δ}}$.

Ασκήσεις

1. Χωρίστε τις ανεξάρτητες από τις εξαρτημένες προτάσεις και γράψτε τις στην κατάλληλη στήλη. Μην ξεχάσετε να υπογραμμίσετε τα ρήματα και να κυκλώσετε τις λέξεις που εισάγουν τις δευτερεύουσες προτάσεις.

- Θέλω να πάω διακοπές.
- Όποτε είσαι έτοιμος, έλα στο γραφείο μου.
- Μην σκέφτεσαι πάντα ότι θα συμβεί κάτι κακό.
- Άκουσα ότι θα βρέξει.
- Παρόλο που η Μαρία δεν πηγαίνει σε σχολή χορού, χορεύει εξαιρετικά.
- Οι δημοσιογράφοι μαθαίνουν οτιδήποτε γίνεται.
- Η Νικολέττα με ρώτησε αν θέλω να φάω μαζί τους.
- Άμα αργήσεις, θα φύγουμε.
- Η μητέρα χάρηκε ιδιαίτερα όταν άκουσε για την επιτυχία του γιου της.
- Τα αμάξια άνοιξαν δρόμο, μόλις είδαν το ασθενοφόρο.

ΚΥΡΙΕΣ (ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ)	ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΕΣ (ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΕΣ)

2. Ενώστε τις παρακάτω προτάσεις, κάνοντας τη μία εξαρτημένη, χρησιμοποιώντας τους εξής συνδέσμους: για να, όταν, επειδή, αν, ώστε.

- Σκεπάστηκε με κουβέρτα. Κρύωνε.

.....

- Πεινάς. Παράγγειλε κάτι απ' έξω.

.....

- Κάλεσε τους συμμαθητές του. Θα δουν ταινία.

.....

- Δούλεψα πολλές ώρες σήμερα. Το βράδυ ένιωθα εξαντλημένη.

.....

- Δεν ήμουν στο σπίτι. Πήρες τηλέφωνο.

.....